

Kitaabka Daanyeel - Boqol iyo Toddobaatan iyo Afar

Aragtiyooyin Nebinimo iyo Muujinnada Rabbaaniga ah: Fahamka Aragtidii Daanyeel iyo Micnaheeda Ku Saabsan Maalmaha Ugu Dambeeya

Jeff Pippenger
2024-04-04

Marka aynu ka hadlayno dagaalkii saddexaad ee wakiillada, kaas oo lagu metelay aayadaha saddex iyo tobnaad ilaa shan iyo tobnaad, waxaynu is xusuusin doonnaa wixii aayadahan ka horreeyey. Cutubka tobnaad, Daanyeel wuxuu helaa araggiisii ugu dambeeyey, waxaana sidaas lagu aqoonsadaa inuu fahmay labada aragtiyood ee nebinnimada, tan gudaha iyo tan dibaddaba. Erayga Cibraaniga ah ee “dabar,” oo macnihiisu yahay “eray,” waxaa loo tarjumay “wax.” Cutubka sagaalaad, markii Jibriil u yimid inuu Daanyeel fahamsiiyo aragtidii laba kun iyo saddex boqol oo maalmood, erayga Cibraaniga ah ee “dabar” waxaa loo tarjumay “arrin.”

Haddaba, intaan salaadda ku hadlayay, ayaa ninkii Jibriil, kii aan aragtida ku arkay bilowgii, isagoo si degdeg ah loo duuliyey, i taabtay wakhtigii qurbaanka fiidkii. Oo isagu wuu i ogeysiiyey, wuuna ila hadlay, oo wuxuu yidhi, Daanyeelow, haatan ayaan u soo baxay inaan ku siiyo xirfad iyo waxgarasho. Bilowgii baryootankaaga ayaa amarku soo baxay, aniguna waxaan u imid inaan kuu muujiyo; waayo, aad baa lagu jecel yahay; sidaas daraaddeed arrinka garo, oo aragtidana fiirso. Daanyeel 9:21–23.

Markii Jibriil u sheegay Daanyeel inuu “fahmo arrinka, oo fiirso muujintii,” erayga Cibraaniga ah ee “biyn” waxaa loo turjumay labadaba “fahmo” iyo sidoo kale “fiirso.” Eraygu wuxuu ka dhigan yahay in maskax ahaan la kala saaro. Jibriil wuxuu Daanyeel ku wargeliyey inuu maskax ahaan kala saaro “dabar” oo loo turjumay “arrin” iyo “mareh,” oo loo turjumay “muujin.” Si uu u fahmo fasiraadda Jibriil Daanyeel ka siinayey wax sii sheegidda laba kun iyo saddex boqol oo sannadood, Daanyeel wuxuu ahaa inuu garto kala duwanaanshaha u dhexeeya muujinta wax sii sheegidda ee lagu matalay “arrinka” iyo muujinta wax sii sheegidda ee “mareh.” “Arrinka,” oo ah “dabar,” macnihiisuna yahay erey, wuxuu metelaa xariiqda dibadda ee wax sii sheegidda, halka muujinta “mareh” ay metesho xariiqda gudaha ee wax sii sheegidda.

Cutubka tobnaad ee Daanyeel, runta ugu horraysa ee loo muujiyo ardayga waxsii sheegidda waa in Daanyeel uu matalo dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya, kuwaas oo fahmaya labada sadar ee waxsii sheegidda, midda gudaha iyo midda dibaddaba.

Sannaddii saddexaad oo Kuros oo ahaa boqorkii Faaris ayaa wax loo muujiyey Daanyeel, kaas oo magiciisa loo bixin jiray Belteshaasar; oo arrintu run bay ahayd, laakiinse wakhtigii loo qabtay wuu dheeraa; isna arrinta wuu gartay, oo waxgarasho buu ka helay aragtidii. Daanyeel 10:1.

“Waxa,” waa erayga Cibraaniga ah ee “dabar,” “riyada” na waa riyada “mareh.” Nebi ahaan, Daanyeel wuxuu matalaa dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya, kuwaas oo dhammaystirkooda

kaamilka ahi yahay boqol iyo afartan iyo afar kunka. Sannaddii saddexaad ee Kuros waxay Daanyeel gelinaysaa khadka dib-u-habaynta ee ka bilaabmay wakhtigii dhammaadka ee 1989. “Maalmahaas,” iyagoo matalaya taariikhda 1989 ilaa xeerka Axadda ee dhowaan imanaya ee Maraykanka, Daanyeel wuxuu barooranayey saddex toddobaad. Khadka dib-u-habaynta ee boqol iyo afartan iyo afar kunka, muddada baroorashadu waxay calaamadaynaysaa saddexda maalmood iyo badhka ay labada markhaati ee Muujintii cutubka kow iyo tobnaad ku dhinteen jidka. Jidka magaaladaas weyn ee Sodom iyo Masar, meesha Rabbigeenna sidoo kale lagu qodbay, waa sidoo kale dooxadii Yexesqeel ee lafaha engegan ee dhintay.

Cutubka tobnaad, Daanyeel waxaa loo beddelaa ekaanshaha Masiixa, waxaana la taabtaa saddex jeer ka hor intaanu Jibriil fasirin riyadii Daanyeel arkay. Riyadu waxay dhalisay kala-soocidda laba nooc oo caabudayaal ah. Injiilka weligiis jira mar walba wuxuu soo saaraa laba nooc oo caabudayaal ah. Daanyeel wuxuu matalayay nooca caabudayaasha ah ee lagu tilmaamay boqol iyo afartan iyo afar kun, taas oo ka soo horjeedda nooca ka cararay riyada iyagoo cabsi qaba.

Kahor cutubka tobnaad, Jibriil saddex jeer ayuu u yimid Daanyeel si uu aragti ugu fasiro. Wuxuu fasiray aragtiyadii cutubyada toddobaad iyo siddeedaad, kuwaas oo muujiyey boqortooyooyinka wax sii sheegidda Kitaabka Quduuska ah labadaba sida ay siyaasiyan isu muujiyeen (cutubka toddobaad), iyo sida ay diin ahaan isu muujiyeen (cutubka siddeedaad). Dabadeed cutubka sagaalaad Jibriil wuxuu fasiray wax sii sheegidda laba kun iyo saddex boqol oo sannadood. Jibriil wuxuu ku yimaadaa cutubka tobnaad si uu u dhammaystiro fasiraaddii ku hadhay mid aan dhammaystirnayn cutubka sagaalaad, iyo si uu Daanyeel u siiyo fasiraadda aragtidi dhalisay labada qaybood ee caabudayaasha. Jibriil marka hore wuxuu Daanyeel siiyaa dulmar guud oo aragtida ah aayadda afar iyo tobnaad.

Haddaba waxaan u imid inaan ku fahamsiiyo waxa ku dhici doona dadkaaga maalmaha ugu dambaysta; waayo weli aragtidu waxay qusaysaa maalmo badan. Daanyeel 10:14.

Aragtidi Masiixa, oo dhalisay laba qaybood oo caabudayaal ah, waxay metelaysaa waxa ku dhici doona dadka Ilaah maalmaha ugu dambeeya. Fasiraadda cutubyada toddobaad iyo siddeedaad waxay ahayd fasiraad taariikheedka lagu metelay kicidda iyo dhicidda boqortooyooyinka waxsii sheegyada Kitaabka Quduuska ah, kuwaas oo lagu muujiyey xayawaanno bahallo ah iyo xoolaha meesha quduuska ah siday u kala horreeyaan. Fasiraadda cutubka sagaalaadna waxay ahayd kala-furid faahfaahsan oo xilliyada waxsii sheegyada ee kala duwan ee ku jira waxsii sheegidda laba kun iyo saddex boqol oo sannadood. Si uun, aragtida Masiixa ammaanta leh ee cutubka tobnaad waxay metelaysay waxa ku dhici doona dadka Ilaah maalmaha ugu dambeeya. Ka hor intaanu Jibriil bilaabin dulmar taariikheed oo faahfaahsan, kaas oo ah fasiraadda aragtida Masiixa ammaanta leh, wuxuu Daanyeel xusuusinayaa inuu hore ugu sheegay waxa fasiraaddu metelaysa.

Markaasuu igu yidhi, Ma taqaan sababta aan kuugu imid? Oo haatan waan u noqonayaa inaan la dagaallamo amiirka Faaris; oo markaan baxayona, bal eeg, amiirka Giriigga ayaa iman doona. Daanyeel 10:20.

Jibriil wuxuu Daanyeel xusuusinayaa in uu Daanyeel u sheegay aayadda afar iyo tobnaad in uu u yimid inuu Daanyeel fahamsiiyo waxa ku dhici doona dadka Ilaah maalmaha ugu dambeeya,

waxaana uu ka filayay Daanyeel inuu soojeedinta taariikhda nebiyadeed ee soo socota ku meeleeyo macnahaas. Daanyeel wuxuu tan iyo maalintii ugu horraysay ee uu bilaabay inuu barooran ku jiray doonayay faham gaar ah.

Markaasuu igu yidhi, Ha cabsan, Daanyeelow, waayo, maalintii ugu horraysay ee aad qalbigaaga u jeedisay inaad wax garato oo aad isu hoosaysiiso Ilaahaaga hortiisa, erayadaadii waa la maqlay, aniguna waxaan u imid erayadaada aawadood. Laakiinse amiirkii boqortooyada Faaris ayaa i hor istaagay kow iyo labaatan maalmood; laakiin bal eeg, Miikaa'iil oo ah mid amiirrada sare ka mid ah ayaa u yimid inuu i caawiyo; anna halkaasaan kula hadhay boqorradii Faaris. Daanyeel 10:12, 13.

Markii saddexdii toddobaad ee baroorta Daanyeel dhammaadeen, wuxuu arkay riyadii Masiixa, taas oo si nebiyeed ula jaanqaadday riyadii Masiixa ee Yooxanaa ku arkay Patmos.

“Qof aan ka yarayn Wiilka Ilaah ayaa u muuqday Daanyeel. Sharaxaaddan waxay la mid tahay tii uu bixiyey Yooxanaa markii Masiixa loo muujiyey isaga isagoo jooga Jasiiradda Baatmos. Rabbigeenu haddaba wuxuu la imanayaa rasuul kale oo samada ah si uu Daanyeel u baro waxa dhici doona maalmaha ugu dambeeya. Aqoontan waxaa la siiyey Daanyeel, waxaana waxyoon lagu qoray annaga aawadeen, innaga oo ay dhammaadyada dunidu nagu soo gaadheen.”

“Runta waaweyn ee uu muujiyey Bixiyaha dunidu waxaa loogu talagalay kuwa runta u doondoona sidii khasnado qarsoon. Daanyeel wuxuu ahaa nin da’ ah. Noloshiisu waxay ku soo dhex martay soojiidashooyinka maxkamad jaahili ah, maskaxdiisuna waxay ku mashquulsanayd arrimaha boqortooyo weyn; hase ahaatee, waxyaalahan oo dhan wuu ka leexdaa si uu naftiisa ugu dhibo Ilaah hortiisa, oo uu u doondoonto aqoonta ujeedooyinka Kan ugu Sarreeya. Jawaab ahaan baryootankiisii, iftiin ka yimid barxadaha jannada ayaa loo gudbiyey kuwa noolaan doona maalmaha ugu dambeeya. Haddaba, sidee baynu ugu habboon tahay inaynu Ilaah ugu doonno si dhab ah oo kulul, si uu u furo garashadeenna inaynu ku fahanno runta naloo keenay Samada.”

“Aniga oo Daanyeel keliya ah ayaa arkay riyadii; waayo nimankii ila joogay riyadii ma ay arkin; laakiin gariir weyn baa ku dhacay, sidaas daraaddeed way carareen si ay isu qariyaan... Oo xoog iguma hadhin; waayo quruxdaydii gudahayga waxay ugu rogmatay baabba’, oo xoogna ma aanan haysan.” Sidaas oo kale ayay ahaan doontaa waaya-aragnimada qof kasta oo run ahaantii quduus laga dhigay. Intay aragtidoodu ka sii caddaato weynaanta, ammaanta, iyo kaamilnimada Masiixa, ayay si ka sii muuqata u arki doonaan itaaldarridooda iyo aan-kaamilnimadooda. Ma yeelan doonaan damac ay ku sheegtaan dabeecad aan dembi lahayn; wixii iyaga qudhoda ugu muuqday sax iyo qurux badan, marka loo eego daahirsanaanta iyo ammaanta Masiixa, waxay u muuqan doonaan kuwo aan istaahilin oo baabba’i kara. Marka dadku ka go’aan Ilaah, marka ay Masiixa ka haystaan aragtiyo aad u aan caddayn, markaas ayay yidhaahdaan, “Anigu dembi ma lihi; quduus baa layga dhigay.”

Markaasaa Gabri’eel ayaa u muuqday nebiga, oo sidaas ugu hadlay isaga; “Daaniyeelow, ninkii aad loo jeclaa, garo erayada aan kula hadlayo, oo si qumman u istaag; waayo haatan adigaa laygu soo diray.” Oo markuu eraygan ila hadlay, anigu anigoo gariiraya ayaan istaagay.

Markaasuu igu yidhi, “Ha cabsan, Daaniyeelow; waayo maalintii ugu horraysay ee aad qalbigaaga u jeedisay inaad wax garato, oo aad naftaada ku hoosaysiiso Ilaahaaga hortiisa, erayadaadii waa la maqlay, aniguna erayadaada aawadood baan u imid.”

“Sharaf weyn oo sidee ah ayaa loo muujiyey Daanyeel xagga Weynaanta Samada! Wuxuu qalbiqaboojiyaa addoonkiisa gariiraya, oo wuxuu u xaqiijiyaa in baryadiisii Samada laga maqlay, iyo in baryadaas kulul jawaabteeda malaa’igta Jibriil loo soo diray si ay u taabato qalbiga boqorkii Faaris. Boqorku wuxuu ka horyimid saamayntii Ruuxa Ilaah intii lagu jiray saddexda toddobaad ee Daanyeel soomanaa oo tukanayay, laakiin Amiirka Samadu, oo ah malaa’igta sare Miikaa’iil, ayaa loo soo diray inuu qalbiga boqorka madax-adayga ah u jeediyo si uu u qaado tallaabo go’an oo uu ku jawaabo baryadii Daanyeel.”

“Oo markuu erayadaas oo kale ila hadlay, ayaan wejigayga dhulka u jeediyey, oo waxaan noqday mid aan hadli karin. Oo bal eeg, mid u eg ekaanshaha wiilasha dadka ayaa bushimahayga taabtay... Oo wuxuu yidhi, Ninyahow aad loo jecelyahayow, ha baqin; nabad ha kuu ahaato; xoog yeelo, haa, xoog yeelo. Oo markuu ila hadlay, waan xooggaystay, oo waxaan idhi, Sayidkaygu ha hadlo; waayo, adigu waad i xooggaysay.’ Sidaas u weynayd ammaanta rabbaaniga ah ee Dani’eel loo muujiyey, inuusan u adkaysan karin araggaas. Markaasaa farriintii Samadu iftiinkii joogitaankiisa qarisyay, oo nebiga ugu muuqday sida ‘mid u eg ekaanshaha wiilasha dadka.’ Awooddiisa rabbaaniga ah ayuu ku xoojiyey ninkan daacadda iyo rumaysadka leh, si uu u maqlo farriinta xagga Ilaah isaga looga soo diray.

“Daani’eel wuxuu ahaa addoon daacad u ah Kan ugu Sarreeya. Noloshiisii dheeraa waxaa ka buuxay falal sharaf leh oo adeeg uu u sameeyey Sayidkiisa. Daahirnimada dabecaddiisa iyo aaminimadiisa aan gilgilashada lahayn waxaa la sima oo keliya is-hoosaysiinta qalbigiisa iyo qoomamadiisa Ilaah hortiisa. Waxaan ku celinaynaa, Nolosha Daani’eel waa tusaale waxyooday oo quduusnaanta runta ah.” Review and Herald, February 8, 1881.

Waayo-aragnimada Daanyeel ee cutubka tobnaad waxay metelaysaa dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya, kuwaas oo, sida Daanyeel iyo Yooxanaa, fahmaya Muujintii Ciise Masiix. Furaha lagu meeleeoyo Daanyeel taariikhda nebinnimada ee ay waayo-aragnimadiisu ku taallo waxa uu ku salaysan yahay xaqiiqda ah in uu barooranayay, iyo in Miikaa’iil la soo diray dhammaadka kow iyo labaatanka maalmood. Aayadda kowaad, Daanyeel wuxuu diiwaangelinayaa in uu lahaa garasho ku saabsan labada aragtiyood ee nebinnimada, tan gudaha iyo tan dibadda. Ka hor kow iyo labaatanka maalmood, Daanyeel wuxuu lahaa faham aan dhammaystirnayn oo ku saabsan labada aragti, laakiin fasiraaddii Jibriil ka dib, Daanyeel wuxuu si buuxda u gartaa “waxii” iyo “aragtidii” inay yihiin waxyiyaal kala duwan.

“Markii wakhtigu u soo dhowaaday dhammaadka toddobaatanka sannadood ee maxaabiisnimada, maanka Daanyeel aad buu ugu mashquulay waxsii sheegyadii Yeremyaah. Wuxuu arkay in wakhtigii uu Ilaah dadkiisa la doortay siin lahaa imtixaan kale uu soo dhow yahay; oo isagoo sooman, is-hoosaysiinaya, oo tukanaya, ayuu Ilaaha Samada uga baryay Israa’iil aawadeed, erayadan: ‘Rabbiyow, Ilaaha weyn oo laga cabsado, kan axdiga iyo naxariista u xajiya kuwa isaga jecel iyo kuwa amarradiisa xajiya’; waannu dembaabnay, oo xumaan baannu galnay, oo si shar ah baannu u falnay, oo waannu caasinownay, annagoo xataa ka leexannay qaynuunnadaada iyo xukumadaada; mana aannu dhegaysan addoommadaadii

nebiyada ahaa, kuwaas oo magacaaga kula hadlay boqorradayada, amiirradayada, awowayaashayada, iyo dadka dalka oo dhan.”

“Eeg erayadan. Daanyeel daacadnimadiisa hortiisa Rabbiga kuma dhawaaqo. Halkii uu ku andacoon lahaa inuu daahir yahay oo quduus yahay, wuxuu isu aqoonsadaa isaga iyo kuwa run ahaan dembiyada leh ee reer binu Israa’iil. Xikmaddii Ilaah siiyey isaga aad bay uga sarraysay xigmadda xigmadyahannada dunida, sida iftiinka qorraxda ee cirka ka soo ifaya duhurcad uga sii dhalaal badan yahay xiddigta ugu tabarta daran. Habase yeeshee ka fiirsada salaadda ka soo baxday bushimaha ninkan sida weyn loogu nimceeyey Samada. Is-hoosaysiin qoto dheer, ilmo, iyo qalbi dillaacsan ayuu ku baryayaa naftiisa iyo dadkiisaba. Naftiisa ayuu Ilaah hortiisa u furaa, isagoo qiranaya liidashadiisa, isla markaana aqoonsanaya weynaanta iyo haybadda Rabbiga.”

“Sidee bay dadaal iyo kulayl weyn u astaan yihiin baryadiisa! Wuxuu sii dhowaanayaa oo sii dhowaanayaa Ilaah. Gacanta rumaysadka ayaa kor loo taagay si ay u qabsato ballammada aan marnaba dhicin ee Kan ugu Sarreeya. Naftiisu waxay ku halgamaysaa tiiraanyo daran. Oo wuxuu haystaa caddaynta ah in tukashadiisa la maqlay. Wuxuu dareemayaa in guushu isaga u tahay. Haddii aynu innagu ahaan dad ahaan u tukan lahayn sidii Daanyeel u tukaday, oo aynu u halgami lahayn sidii uu u halgamay, innagoo nafahayaga ku hoosaysiinayna Ilaah hortiisa, waxaynu ogaan lahayn jawaabo si muuqata ugu calaamadsan baryadayada sida kuwii Daanyeel loo siiyey. Bal maqla sida uu dacwaddiisa ugu adkaysto maxkamadda Samada:”

“Ilaahayow, dhegtaada ii soo janjeedhi oo maqal; indhahaagana fur oo eeg baabba’ayagii iyo magaalada magacaaga loogu yeedho; waayo, baryadayada hortaada kuma soo bandhigno xaqnimooyinkayaga aawadood, laakiinse naxariistaada weyn aawadeed. Rabbiyow, maqal; Rabbiyow, saamax; Rabbiyow, dhegayso oo fal; ha raagin, naftaada aawadeed, Ilaahayow; waayo, magaaladaada iyo dadkaagaba magacaaga ayaa loogu yeedhaa. Oo intaan weli hadlayay oo tukanayay, oo qiranayay dembigayga iyo dembiga dadkayga, ... waxaa i taabtay isla ninkii Jibriil, kii aan araggii hore ku arkay, isagoo loo soo dedejiyey duullaan degdeg ah, xilligii qurbaanka fiidkii.”

“Intii ay baryadii Daanyeel sii baxaysay, malaa’igtii Jibriil ayaa si degdeg ah uga soo degtay maxkamadaha samada, si ay ugu sheegto in baryadiisii la maqlay oo laga jawaabay. Malaa’igtaan xoogga badan waxaa loo igmaday inay siiso xigmad iyo garasho,—inay hortiisa ka furto waxyaalaha qarsoon ee qarniyada iman doona. Sidaas darteed, intii uu si dhab ah u doonayay inuu ogaado oo u fahmo runta, Daanyeel waxaa la geliyey wadaagis uu la yeesho farriin-sidaha samadu u igmatay.”

“Ninkii Ilaah wuxuu baryayay, ma ahayn duullimaad dareen farxad leh aawadiis, ee wuxuu u baryayay aqoonta doonista Ilaah. Wuxuuna aqoontan u doonayay, ma aha isaga qudhiisa keliya, balse dadkiisa sidoo kale. Culayskiisa weynu wuxuu ahaa reer binu Israa’iil, kuwaas oo aan, sida ugu adag ee erayga loo qaato, xajinayn sharciga Ilaah. Wuxuu qirayaa in dhammaan masiibooyinkoodii ay ku soo degeen iyaga sababta xadgudubyadooda sharcigaas quduuska ah. Wuxuu yidhi, ‘Waannu dembaabnay, si xun baannu u falnay.... Maxaa yeelay dembiyadayada iyo xumaatooyinkii awowayaasheen aawadood, Yerusaaalem iyo dadkaagu waxay u noqdeen ceeb dhammaan kuwa nagu wareegsan.’ Waxay lumiyeen dabecaddoodii gaarka ahayd ee

quduuska ahayd sidii dadkii Ilaah doortay. ‘Haddaba sidaas daraaddeed, Ilaahayagaow, maqal baryada addoonkaaga iyo baryootankiisa, oo wejigaaga ka iftiimi meeshaada quduuska ah ee baabba’day.’ Qalbiga Daanyeel wuxuu u jeestaa meel quduuska ah ee Ilaah oo baabba’day isaga oo leh hilow aad u daran. Wuxuu ogyahay in barwaaqadeeda dib loo soo celin karo oo keliya marka reer binu Israa’iil ay ka toobadkeenaan xadgudubyadooda sharciga Ilaah, oo ay noqdaan kuwo is-hoosaysiia, aammin ah, oo addeeca.”

Isagoo ka jawaabaya baryadiisii, Daanyeel wuxuu helay ma aha oo keliya iftiinka iyo runta isaga iyo dadkiisuba ugu baahnaayeen, laakiin sidoo kale aragti ku saabsan dhacdooyinka waaweyn ee mustaqbalka, xataa ilaa imaatinka Bixiyaha dunida. Kuwii ku andacooda inay quduus laga dhigay, iyagoo aan lahayn doonis ay Qorniinka ku baadhaan, ama ay Ilaah kula halgamaan tukasho si ay u helaan faham ka sii cad oo runta Kitaabka Quduuska ah, ma yaqaaniin waxa quduus-ka-dhigidda runta ahi tahay.

“Kuwa rumaysta ereyga Ilaah qalbigooda oo dhan waxay u gaajoon doonaan oo u harraadi doonaan aqoonta doonistiisa. Ilaah waa asalka runta. Isagu wuxuu iftiimiyaa garashada mugdiga gashay, oo wuxuu maskaxda aadanaha siiyaa awood ay ku qabsato oo ku fahanto runaha uu isagu muujiyey.

“Daniyel wuxuu la hadlay Ilaah. Samadu hortiisa waa u furantay. Laakiin maamuusyadii sare ee la siiyey waxay ahaayeen natiijada is-hoosaysiin iyo raadin qiiro leh. Isagu uma uu malaynin, sida kuwo badan oo maanta jooga ay u malaynayaan, in aanay waxba ahayn waxa aynu rumaysanno, haddii aynu daacad uun nahay oo aynu Ciise jecelnahay. Jacaylka runta ah ee Ciise loo qabo wuxuu horseedi doonaa baadhitaan aad u dhow oo qiiro leh oo ku saabsan waxa runta ah. Masiixu wuxuu u duceeyey in xertiisu quduus lagaga dhigo runta. Kan aad uga caajis badan inuu sameeyo baadhitaan welwel leh oo tukasho leh oo runta ah, waxaa loo dayn doonaa inuu qaato qaladaad noqon doona baabbi’inta naftiisa.

“Waqtigii uu Gabriyel yimid, nebi Daaniyeel ma uu kari waayey inuu helo waxbarid dheeraad ah; laakiin dhawr sannadood dabadeed, isagoo doonaya inuu wax badan ka ogaado mawduucyo aan weli si buuxda loo sharxin, ayuu haddana isu taagay inuu Ilaah ka doondoondo iftiin iyo xigmad. ‘Waagaas aniga Daaniyeel ahu waxaan murugaysnaa saddex toddobaad oo buuxa. Kibis macaan ma aan cunin, hilib iyo khamrina afkayga ma ay gelin, oo innaba isma aan subkin.... Markaasaan indhahaygii kor u qaaday oo wax fiiriyey, oo bal eeg, nin dhar wanaagsan qaba oo maro wanaagsan xidhan, dhexdiisana lagu xidhay dahab saafi ah oo Uufaas ah. Oo jidhkiisuna wuxuu la ekaa berkad, wejigiisuna wuxuu u ekaa hillaac, indhihiisuna waxay ahaayeen sida laambado dab ah, gacmihiisa iyo cagihiiisuna midabkoodu wuxuu la ekaa naxaas la safeeyey, oo codkii hadalladiisuna wuxuu ahaa sida cod dad badan.’”

Qof aan ka yarayn Wiilka Ilaah ayaa u muuqday Daanyeel. Sharaxaaddan waxay la mid tahay tii uu Yooxanaa bixiyey markii Masiixu isaga loogu muujiyey Jasiiradda Batmos. Rabbigeenu hadda wuxuu la imanayaa rasuul kale oo jannada ka yimid si uu Daanyeel u baro waxa dhici doona maalmaha ugu dambeeya. Aqoontan waxaa la siiyey Daanyeel, waxaana lagu qoray waxyi ahaan innaga aawadeen, innaga oo ay korkeenna timid dhammaadka dunidu. Review and Herald, February 8, 1881.

Fasiraadda uu Jibriil, “wargeliyaha samada ee loo wakiishay,” u waday Daanyeel waxay ahayd dhammaystirka fasiraaddii uu bilaabay inuu Daanyeel siiyo cutubka sagaalaad. Habka “xarriiq korkeed xarriiq,” wuxuu ina farayaa in aynu isku waafajinno fasiraadda iyo duruufaha la xidhiidha labadaba cutubyada sagaalaad iyo tobnaad, si aynu si qumman ugu kala saarno sawirka nebiyadeed. Fasiraaddan gudaheeda ayay aragtiyadii webiyada Ulaay iyo Xiddeqel ku midoobayaan.

Daanyeel wuxuu ka gartay kutubbadii Yereyaah iyo Muuse in samatabbixinta dadka Ilaah ay dhowdahay. Sidaas darteed, Daanyeel wuxuu matalaa dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya, kuwaas oo garanaya in samatabbixinta ugu dambaysa ee dadka Ilaah ay dhowdahay. Dadkaas maalmaha ugu dambeeya waxay garan doonaan in iyaga ruux ahaan loo kala firdhiyey, sida uu Daanyeel u matalayo isaga oo lagu kala firdhiyey addoonsigii maxaabiisnimada toddobaatanka sannadood ee Baabuloon. Markaasay garan doonaan in iyaga, sida Daanyeel oo kale, ay tahay inay muujiyaan jawaabta ku habboon xaaladdooda kala firdhidda, taas oo waafaqsan dawada uu matalayo “toddoba jeer” ee ku qoran Laawiyiintii cutubka lix iyo labaatanaad.

Marka waayo-aragnimada is-hoosaysiinta ee uu Daanyeel matalo, taas oo uu dalbanayo daawada lagu soo bandhigay Laawiyiintii lix iyo labaatanaad, ay ka muuqato maalmaha ugu dambeeya, dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya waxay ahaan doonaan kuwo murugaysan muddo cayiman. Muddadaas waxay ku dhammaanaysaa marka Miikaa’iil oo ah malaa’igta sare uu soo dego.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

Oo waxaad ku halligmi doontaan quruumaha dhexdooda, oo dalka cadaawayaashiinnuna wuu idin baabbi’in doonaa. Kuwiinna hadhayna waxay ku dhalaali doonaan xumaantooda dalalka cadaawayaashooda; oo weliba waxay ku dhalaali doonaan xumaatooyinkii awowayaashood iyaga la jiray. Hadday qirtaan xumaantooda, iyo xumaantii awowayaashood, iyo xadgudubkoodii ay igu xadgudbeen, iyo weliba inay iga gees socdeen; iyo aniguna aan iyaguna gees uga socday, oo aan keenay dalkii cadaawayaashooda; haddaba haddii qalbiyadooda aan gudnayn la hoosaysiiyo, oo markaasay aqbalaan ciqaabta xumaantooda, markaasaan soo xusuusan doonaa axdigaygii Yacquub, oo axdigaygii Isxaaqna waan soo xusuusan doonaa, oo axdigaygii Ibraahimna waan soo xusuusan doonaa; oo dalka waan soo xusuusan doonaa. Dalkaana iyaga waa laga tegi doonaa, oo wuxuu ku raaxaysan doonaa sabtiyadiisii intuu cidla ahaan doono iyaga la’aantood; oo iyaguna way aqbali doonaan ciqaabta xumaantooda, maxaa yeelay, xataa maxaa yeelay waxay quudhsadeen xukumadaydii, oo naftooduna way karaahiyootay qaynuunnadaydii. Oo weliba intaas oo dhan aawadeed, markay joogaan dalka cadaawayaashooda, ma aanan iyaga xoori doonin, mana aanan iyaga karaahiyoon doonin inaan wada baabbi’iyo, oo aan axdigayga iyaga la leeyahay jebiyo; waayo, anigu waxaan ahay Rabbiga Ilaahood. Laakiinse aawadood ayaan u soo xusuusan doonaa axdigii awowayaashood, kuwii aan ka soo bixiyey dalkii Masar quruumaha hortooda, inaan Ilaahooda u ahaado; anigu waxaan ahay Rabbiga. Laawiyiintii 26:38–45.